

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

14 iulie 2026

LIMBA ȘI LITERATURA ROMANI MATERNĂ

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Model

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

1. Dikhela pes kana arakhel pes o titulo, o autòro thaj xramosarel pes palal so vakàrel pes and-o dino tèksto. **2 + 1 + 2 = 5 pùntură**
- **2 pùntură** vaş o lacho xramosaripen le titulosqo: *I tradiția thaj I edukàcia?*;
 - **1 pùntură** vaş o lacho xramosaripen le autorosqo: *Jonel Kordovan*;
 - **2 pùntură** vaş o lacho xramosaripen palal so vakàrel pes and-i poezia.
2. Dikhela pes te/ kana e siklärne prinzaren andar savo éhand/ fălo le xramosaripnasqo si kadava tèksto (epikano vaj lirikano) vi sosðar? **2 + 2 = 4 pùntură**
- **2 pùntură** vaş o lacho amboldipen: *epikano tèksto*;
 - **2 pùntură** vaş i lachi argumentàcia.
3. Dikhela pes sar si kerdo o amboldipen rumunikanes. E pùntură si dine palal sar si éàces amboldino o tèksto, dikhindoj pes te na aven kerde gramatikane, leksikàlo, puntuaciaqe vi redaktisaripnasqe doşa. **4 x 2 + 1 = 9 pùntură**
- **8 pùntură** vaş o lacho amboldipen: **4 x 2 pùntură**;
 - **1 pùntură** vaş o lacho xramosaripen: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaqe dosa.
- Doamna învățătoare de la clasa a treia a trimis taților și mamelor un bilet, prin care să-i invite la activitatea „5 Octombrie - Ziua Internațională a Educației”.*
- Părinții care au venit la activitate trebuie să vorbească despre profesia și tradițiile din familia lor.*
- Tatăl lui Florin începe să vorbească:*
- *În familia mea, tatăl meu și bunicul meu făceau lucruri din lemn, pe care le vindeau la piață. Acum, noi am pierdut această meserie, avem alte ocupații: lucrăm în fabrică, eu sunt vânzător și fratele meu este profesor.*
4. Dena pen 3 pùntură vaş o lacho/ bidoşalo arakhipen , trin kernăvnă/ vèrbură: duj ka-o imperfèkto thaj jekh ka-o nakhlo vaxt. **1 x 3 = 3 pùntură**
- **po 1 pùnto** vaş duj vèrbură ka-o imperfèkto (*kerena, bikinenas*) thaj jekh ka-o nakhlo vaxt (*xasardăm, phende*).

5. Dena pen 15 pùntură vaš i paradigma e verbosqi **vakărel** kaj savorre vaxta kaθar o indikativo mòdo, po 3 pùntură vaš svàko vaxt, palal sar si dine and-o telutno tabèlo. **3 x 5 = 15 pùntură**

o ženo	akanutno vaxt 3 pùntură	avutno vaxt 3 pùntură	imperfèkto 3 pùntură	nakhlo vaxt 3 pùntură	po but sar perfèkto 3 pùntură
me	vakărav	vakărava/ ka vakărav	vakăravas	vakărdem	vakărdemas
tu	vakăres	vakăresa/ ka vakăres	vakăresas	vakărdăn	vakărdănas
vov/ voj	vakărel	vakărela/ ka vakărel	vakărelas	vakărdăs	vakărdăsas
ame	vakăras	vakărasa/ ka vakăras	vakărasas	vakărdăm	vakărdămas
tume	vakăren	vakărena/ ka vakăren	vakărenas	vakărden	vakărdenas
von	vakăren	vakărena/ ka vakăren	vakărenas	vakărden	vakărdenas

6. Dena pen 14 pùntură vaš i paradigma kaj savorre kèzură e sintagmaqi **o rromano them**, palal sar si dine and-o telutno tabèlo. **7 x 2 = 14 pùntură**

O kèzo	o jekhipen 1 x 7 = 7 pùntură	o butipen 1 x 7 = 7 pùntură
Nominativo	i šukar profèsia	e šukar profèsie
Akuzativo	i šukar profèsia	e šukar profèsie
Genitivo	e šukare profesiaqo	e šukare profesienq
	e šukare profesiaqi	e šukare profesienqo
	e šukare profesiaqe	e šukare profesienqi
	e šukare profesiaqe	e šukare profesienqe
Dativo	e šukare profesiaqe	e šukare profesienqe
Lokativo	e šukare profesiaθe	e šukare profesienθe
Ablativo	e šukare profesiaθar	e šukare profesienθar
Sociativo	e šukare profesiaça	e šukare profesiença
Vokativo	-	-

7. E pùntură avena dine vaš o lacho xramosaripen e pronombrosqo **ame** ka-e savorre kèzură, palal sar si dine and-o telutno tabèlo. **1 x 7 = 7 pùntură**

O kèzo	o pronòmbro „vov” 1 x 7 = 7 pùntură
Nominativo	ame
Akuzativo	amen
Genitivo	amaro
	amari
	amare
	amare
Dativo	amenqe
Lokativo	amenθe
Ablativo	amenθar
Sociativo	amença
Vokativo	-

8. Dena pen trin pùntură vaš o lacho/ bidošalo arakhipen duj muršikane živdisarde substantivură thaj jekh žuvlikano biživdisardo substantivo. **1 x 3 = 3 pùntură**

- **po 1 pùntko** vaš duj andar e muršikane živdisarde substantivură: *dad, pàpus, phral, siklărno, mediatòro, dòktora, manuša, dada*.

- **1 pùntko** vaš jekh andar e žuvlikane živdisarde substantivură: *rajni, siklărni, dajanqe*.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Dikhela pes sar si xramosarde, bikerindoj doša, e etàpe kana siklăren e siklôven jekh epikano tèksto andar e klàse I-VIII vaj o siklăripen la poeziaqo „*I tradiția thaj i edukàcia*”, dini ka-o Subijèkto I.

4 + 3 + 2 + 2 + 1 = 12 pùnttură

E pùnttură avena dine kana:

- a) sikavena save si e etàpe tire lekciaqe; **4 pùnttură**
- b) xramosarena palal e mètode save utilizisaren len; **3 pùnttură**
- c) vakărena palal e didaktikane materiàlură/ maškara utilizisarde; **2 pùnttură**
- d) sikavena sar keren e siklôvnenqi evaluàcia; **2 pùnttură**
- e) tumaro xramosaripen si lačho: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaqe doša. **1 pùnttură**

2. Dikhela pes sar si prezentisardo o siklăripen e mothovipnasqo: „*I tradiția si but lači kana rodas vi i edukàcia! Kaj te aresas varekon and-o amaro živipen, trebal te na mukhas amari edukàcia.*”.

3 + 2 + 1 = 6 pùnttură

E pùnttură avena dine kadjal:

- a) Kana sikavena sosθar si importànto vi i tradiția vi i edukàcia; **3 pùnttură**
- b) Kana sikavena save àkie trebal te keren len e siklôvne kaj te aresen varekon anda penqo živipen; **2 pùnttură**
- c) Kana tumaro xramosaripen si lačho: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaqe doša. **1 pùnttură**

3. Dikhela pes sar si kerdì e evaluaciaqi fiša vaš ***E mamujutne alava/ e antonimură. E alava kaj si len sajekh sènso/ e sinonimură, and-e rromane čhibăqi òra, k-i panžto klàsa!***.

6 + 3 + 2 + 1 = 12 pùnttură

E pùnttură avena dine kadjal:

- a) Kana respektisaren le itemurenqo gin vi tìpo; **6 pùnttură**
- b) Kana le itemuren si len jekh žantrikano/ štincifiko koncinùto/ ander; **3 pùnttură**
- c) Kana tumaro xramosaripen si lačho: na si kerde gramatikàlo, leksikàlo vi puntuaciaqe doša; **2 pùnttură**
- d) Kana avela tumen jekh šukar vi ordonisardo xramosaripen. **1 pùntko**